

Obarvajte svet, popestrite svoje življenje!

Povezava dejavnosti z umetnostjo

Grisailles tehnika, renesansa, neoklasicizem, ekspresionizem

Povezava z lokalnim in nacionalnim šolskim učnim načrtom

Raztopine / Pojma topnost snovi in nasičenost raztopine

https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacrti/obvezni/UN_kemija.pdf

Oprema

Za učence: dostop do urejevalnika slik (kot je Pixlr)

Za motivacijsko fazo: goba za tablo, vrč z vodo, plitev krožnik.

Trajanje dejavnosti: 45 minut

Opis dejavnosti

Pri tej učni uri bodo učenci potegnili vzporednice med kemijsko definicijo nasičenosti in nasičenostjo barve/barve, ki jo uporabljajo umetniki. Po spoznavanju znanosti in umetnosti se bodo v digitalnem urejevalniku slik poigrali s stopnjami nasičenosti slikovnih datotek.

Učni cilji

Po končani dejavnosti morajo učenci znati:

- Opisati nasičenost v kemiji in jo primerjati z nasičenostjo na drugih področjih.
- Eksperimentirati z nasičenostjo barv in ustvarjati lastne umetnine.
- Razložiti in utemeljiti svoje estetske pristope (razvijajo estetske in čustvene spretnosti).

Navodila

Korak 1 - Motivacijska faza

Na plitev krožnik položite gobo in učencem povejte, da boste med to učno uro govorili o nasičenosti. Nato vzemite vrč z vodo in jo začnite vlivati na gobo. Če je to vaš slog, dodajte malo drame. Učenci naj opišejo, kaj se dogaja.

Goba bo šla skozi tri stopnje nasičenosti: nenasičena goba bo zlahka vsrkala vodo; nato bo goba dosegla največjo stopnjo nasičenosti; preden bo postala prenasičena in ne bo mogla več zadržati

vode, ki bo začela uhajati na ploščo. Učenci naj označijo, koliko vode ste porabili, preden je goba postala prenasočena.

Korak 2 - Raziskovalna faza

Naloga 1:

Učencem razložite pojem nasičenosti raztopin. Uporabite lastne primere, dodajte definicije, naloge in izpeljave, ki bi jih običajno pripravili za razred.

Eden od praktičnih primerov je lahko pecilni prašek, pri katerem lahko učenci opazujejo točko nasičenosti in trenutek, ko začne prašek tvoriti usedlino.

Naloga 2:

Zdaj boste povezali pojem nasičenosti v kemiji s pojmom v umetnosti, zlasti v slikarstvu in vitražu.

Barva v umetnosti ima posebno vlogo - sliko ali celo kip približuje našemu življenju, prenaša simbolni pomen in vzbuja čustva. To pomeni, da lahko umetniška dela, ki so brez barve, razumemo kot bližja idealu kot vsakdanjemu življenju, brezčasna in racionalna.

Grisaille je slikarska tehnika, pri kateri umetnik s sivimi, belimi in črnimi toni ustvari sliko brez barv. Pogosto se grisaille uporablja kot podbarvanje, torej kot natančna skica, ki jo umetnik nato prekrije z barvo. Grisaille lahko najdemo na oltarnih slikah, vitražih, freskah ali celo v kombinaciji z barvnim slikarstvom, kot na tej plošči (slika 1).

Tu vidimo aristokrata, ki kleči pred "kipom" nadangela Mihaela, ki se bori z demoni. Zaradi tega učinka, kjer je slika videti kot skulptura, je grisaille uporaben za stensko slikanje spomenikov, kot je posvetilo Niccolu da Tolentinu, condottieru, italijanskemu poveljniku najemniških skupin, ki so jih bogati gospodje lahko najeli, da so se zanje borili (slika 2).

Seveda pa na zgornje primere gledamo kot na kipe, saj smo bili vzgojeni v prepričanju, da so kipi enobarvni! To je zapuščina ljudi, ki so našli starorimske kipe, ki so v stoletjih, ko zanje nihče ni skrbel ali ko so bili zakopani v zemljo, izgubili barvni premaz.

Domnevno bel (nenasičen) videz klasičnih kipov je vplival na stoletja umetnikov, med njimi tudi na Antonia Canova, ki je upodobil dva zaljubljenca, boga ljubezni Kupida in lepo Psiho, ki je na koncu postala Kupidova nesmrtna žena (slika 3). Njena zgodba naj bi simbolizirala trpljenje

nesmrtne duše. Na tej čudoviti fotografiji čudovitega kipa začutimo brezčasnost, čistost in idealizem, ki jih poudarja brezbarvni material.

V 20. stoletju pa so se umetniki uprli umirjenemu videzu umetniških del in šli v nasprotno smer. Barve, ki so jih uporabljali ekspresionistični umetniki, so bile drzne, močne in so *izražale* močna čustva. Alexej von Jawlensky je tako upodobil preprosto tihožitje, ki je zaživel z drzno uporabo prenasičenih barv (slika 4).

Naloga 3:

Naj učenci naredijo ali izberejo fotografijo s telefonom ali iz telefona in jo naložijo v urejevalnik slik. Naj uporabijo njegovo lestvico nasičenosti in ustvarijo tri različice slike: eno z nenasičenimi, eno z nasičenimi in eno s prenasičenimi barvami.

Nato naj vsaki fotografiji pripišejo eno čustvo s seznama čustev (povezava spodaj). Če se jim zdi, lahko dodajo duhovit stavek, delček lastne poezije ali kaj izvirnega.

Korak 3 - Utrjevalna faza

Učenci predstavijo svoje delo.

Viri

<https://pixlr.com/x/>

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Plutchik-wheel.svg>

Lep esej o pomenu risbe in barve v renesansi:
https://www.metmuseum.org/toah/hd/vefl/hd_vefl.htm

Slika 1
Hans Memling (ok. 1440-1494)
Caterina di Francesco Tanagli, iz *triptiha Poslednja sodba*
olje, hrastova plošča, 223,5 x 72,5 cm
Narodni muzej, Gdansk

Slika 2
Andrea del Castagno (ok. 1419-1457)
Konjeniški spomenik Niccolòja da Tolentina, 1456
freska, 833 x 512 cm
Cerkev Santa Maria del Fiore, Firenze
Foto: Sailko, Wikimedia Commons, CC BY 3.0

Slika 3
Antonio Canova (1757-1822)
Psiha, oživiljena z Amorjevim poljubom, 1787-1793
marmor, 155 x 168 cm
Louvre, Pariz
Foto: Kimberly Vardeman

Slika 4
Alexej von Jawlensky (1864-1941)
Cvetje, sadje in vrč, 1909
olje, platno, 70 x 90,8 cm
Narodna galerija Slovenije

Oznake

- Spletna dejavnost
- Gamificirana dejavnost